

מפתח תשובות נכונות

10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	שאלה
(2)	(4)	(2)	(2)	(3)	(3)	(3)	(3)	(2)	(2)	תשובה

20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	שאלה
(4)	(1)	(2)	(3)	(3)	(1)	(3)	(3)	(4)	טעות	תשובה

23	22	21	שאלה
(3)	(3)	(3)	תשובה

הסברים

אנלוגיות (שאלות 1-6)

1. השאלה: **תריס : אור -**

היחס : תריס מונע כניסת/מעבר אור.
א' מונע את המעבר של ב'.

תשובה (1): וריד : דם. האם **וריד** מונע את המעבר של **דם**? לא. **וריד** משמש להובלת **דם**.

תשובה (2): סכר : מים. האם **סכר** מונע את המעבר של **מים**? כן.

תשובה (3): כברה : קמח. האם **כברה** מונעת את המעבר של **קמח**? לא. **כברה** היא מסננת ולכן **הקמח** עובר דרכה, ו**כברה** משמשת לברור **קמח**.

תשובה (4): מברשת : צבע. האם **מברשת** מונעת את המעבר של **צבע**? לא. **מברשת** משמשת ליישום **צבע**.

תשובה (2).

2. השאלה: **"הנה!" : מצביע -**

היחס : הקריאה "הנה!" מלווה במחווה הגופנית שבה מישוהו מצביע.
מי שאומר א' מלווה את האמירה במחווה שבה הוא ב'.

תשובה (1): "היכנע!" : מרים ידיים. האם מי שאומר **"היכנע!"** מלווה את האמירה במחווה שבה הוא **מרים ידיים**? לא. מי שאומר **"היכנע!"** דורש ממישהו אחר **להרים ידיים**.

תשובה (2): "לא יודע" : מושך בכתפיו. האם מי שאומר **"לא יודע"** מלווה את האמירה במחווה שבה הוא **מושך בכתפיו**? כן.

תשובה (3): "מיאו" : מיילל. האם מי שאומר **"מיאו"** מלווה את האמירה במחווה שבה הוא **מיילל**? לא. מי **שמיילל** קורא **"מיאו"**. למעשה מדובר בשני דברים זהים – **"מיאו"** היא **יללה**.

תשובה (4): "לבריאות!" : מתעטש. האם מי שאומר **"לבריאות!"** מלווה את האמירה במחווה שבה הוא **מתעטש**? לא. מי שאומר **"לבריאות!"** אומר זאת למישהו אחר **שהתעטש**.

תשובה (2).

3. השאלה: **שער: פאה** –

היחס: לשער ולפאה תפקיד דומה אבל **פאה** היא מלאכותית.
לא' ולב' תפקיד דומה אולם ה-**ב'** הוא מלאכותי.

תשובה (1): יד: כידון. האם **ליד** ול**כידון** תפקיד דומה אבל ה**כידון** הוא מלאכותי? לא. **כידון** אוחזים באמצעות ה**יד**.

תשובה (2): כף רגל: גרב. האם **לכף רגל** ול**גרב** תפקיד דומה אבל ה**גרב** היא מלאכותית? לא. **גרב** שמים על גבי **כף הרגל**.

תשובה (3): ענן גשם: ממטרה. האם **לענן גשם** ול**ממטרה** תפקיד דומה אבל ה**ממטרה** היא מלאכותית? כן. **ענן גשם** מוריד ממטרים ו**ממטרה** היא מכשיר מלאכותי שמפזר מים.

תשובה (4): אוזן: רמקול. האם **לאוזן** ול**רמקול** תפקיד דומה אבל ה**רמקול** הוא מלאכותי? לא. ה**אוזן** משמשת על מנת להקשיב למה שבוקע מה**רמקול**.

תשובה (3).

4. השאלה: **להרגיע: שאננות** -

היחס: שאננות הוא מצב שבו מישהו **נרגע** יתר על המידה.
ב' הוא מצב שבו מישהו **א'** יתר על המידה.

תשובה (1): לטפל: אשמה. האם **אשמה** הוא מצב שבו מישהו **טפל** יתר על המידה? לא. לטפל זה להאשים מישהו שלא בצדק מי

תשובה (2): להירתע: הסתייגות. האם ה**סתייגות** הוא מצב שבו ה**רתיעו** מישהו יתר על המידה? לא.

תשובה (3): להשקות: הצפה. האם ה**צפה** הוא מצב שבו ה**שקו** משהו יתר על המידה? כן.

תשובה (4): למעול: חשד. האם **חשד** הוא מצב שבו מישהו **מעל** יתר על המידה? לא. **מעילה** עלולה לעורר **חשד**.

תשובה (3).

5. השאלה: **ראיה: פסק דין** -

היחס: ראיה מסייעת לגיבוש **פסק דין**.
א' זה משהו שמסייע להגיע ל-**ב'**.

תשובה (1): תביעה: פיצוי. האם **תביעה** זה משהו שמסייע להגיע ל**פיצוי**? לא. לעיתים מטרת ה**תביעה** היא לדרוש **פיצוי**.

תשובה (2): ניתוח: החלמה. האם **ניתוח** זה משהו שמסייע לה**חלמה**? לא. אחרי **ניתוח** זקוקים לה**חלמה**.

תשובה (3): תסמין: אבחנה. האם **תסמין** זה משהו שמסייע ל**אבחנה**? כן.

תשובה (4): משפט: הכרעה. האם **משפט** זה משהו שמסייע לה**כרעה**? לא. בסוף ה**משפט** מגיעים לה**כרעה**.

תשובה (3).

6. השאלה: **שכב : השכיב -**

היחס: השכיב זה גרם לכך שאחר שכב.
ב' זה גרם לכך שמישהו אחר א'.

תשובה (1): לחץ : הלחיץ. האם **הלחיץ** זה גרם לכך שמישהו אחר **לחץ**? לא. **הלחיץ** זה גרם **ללחץ** אצל מישהו אחר. **הלחיץ** גרם לכך שאחר **נלחץ** ולא לכך שאחר **לחץ**.

תשובה (2): שמת : השמיט. האם **השמיט** זה גרם לכך שמישהו אחר **שמת**? לא. **השמיט** הוא מי **ששמת** משהו.

תשובה (3): בער : הבעיר. האם **הבעיר** זה גרם לכך שמישהו אחר **בער**? כן.

תשובה (4): שאל : השאיל. האם **השאיל** זה גרם לכך שמישהו אחר **שאל**? לא. **שאל** הוא מי שמישהו אחר **השאיל** לו משהו.

תשובה (3).

הבנה והסקה (שאלות 7-17)

7. **השאלה:** נשיא הרפובליקה החליט _____ בכליאתו של מנהיג מפלגת האופוזיציה _____ לכלוא גם את שאר חבריו, _____ שידע כי כליאת כל חברי המפלגה תפגע אנושות בניסיונותיו לשקם את תדמיתו השלילית בעולם. בכך בחר _____ את עמדתם של יועציו הקרובים, אשר חזרו ואמרו לו: "אם אין עוקרים את העשבים השוטים עד האחרון שבהם, הם שבים ומתרבים".

פתרון: נבדוק את התשובה הראשונה ובאמצעותה ננתח את המשפט:

תשובה (1): נשיא הרפובליקה החליט **שלא להסתפק** בכליאתו של מנהיג מפלגת האופוזיציה **אלא** לכלוא גם את שאר חבריו, **אף** שידע כי כליאת כל חברי המפלגה תפגע אנושות בניסיונותיו לשקם את תדמיתו השלילית בעולם. בכך בחר **שלא לאמץ** את עמדתם של יועציו הקרובים, אשר חזרו ואמרו לו: "אם אין עוקרים את העשבים השוטים עד האחרון שבהם, הם שבים ומתרבים".

בחלקו הראשון של המשפט נכתב כי נשיא הרפובליקה החליט לכלוא את מנהיג המפלגה ואת חבריו למרות שידע שזה יפגע אנושות בתדמיתו.

בחלקו השני של המשפט נכתב כי יועציו של הנשיא המליצו לו לעקור את כל העשבים השוטים, כלומר להיפטר מכל מי שפשע.

בין שני חלקי המשפט השונים נטען כי הנשיא החליט שלא לאמץ את עמדת יועציו. אולם מכיוון שמצאנו כי הנשיא אימץ את עמדת יועציו, שכן הם אמרו לו להיפטר מכל העשבים השוטים, וזה אכן מה שהוא עשה, הרי שאין היגיון פנימי במשפט, ולכן התשובה נפסלת.

תשובה (2): נשיא הרפובליקה החליט **להסתפק** בכליאתו של מנהיג מפלגת האופוזיציה **ולא** לכלוא גם את שאר חבריו, **מכיוון** שידע כי כליאת כל חברי המפלגה תפגע אנושות בניסיונותיו לשקם את תדמיתו השלילית בעולם. בכך בחר **לדחות** את עמדתם של יועציו הקרובים, אשר חזרו ואמרו לו: "אם אין עוקרים את העשבים השוטים עד האחרון שבהם, הם שבים ומתרבים".

בחלקו הראשון של המשפט נכתב כי נשיא הרפובליקה החליט לכלוא רק את מנהיג המפלגה ולא את חבריו כי הוא ידע שכליאת כול חברי המפלגה תפגע אנושות בתדמיתו.

בחלקו השני של המשפט נכתב כי יועציו של הנשיא המליצו לו לעקור את כל העשבים השוטים, כלומר לאסור את כולם.

בין שני חלקי המשפט השונים נכתב כי הנשיא החליט שלא לאמץ את עמדתם יועציו. מכיוון שהנשיא אכן לא אימץ את עמדת יועציו שכן הם אמרו לו להיפטר מכל העשבים השוטים, והוא לא עשה זאת, הרי שיש היגיון פנימי במשפט, ולכן זו התשובה הנכונה.

תשובה (2).

8. **השאלה:** כשהחלה הועדה לבדוק את כדאיות הפרויקט, התחייב השר שמשדרו _____ אם יתברר שאינו _____ . לאחר שהועדה קבעה כי הפרויקט מיותר, הורה השר _____ .

פתרון: נבדוק את התשובה הראשונה ובאמצעותה ננתח את המשפט:

תשובה (1): כשהחלה הועדה לבדוק את כדאיות הפרויקט, התחייב השר שמשדרו **יממן את הפרויקט** אם יתברר שאינו **מיותר**. **ואמנם** לאחר שהועדה קבעה כי הפרויקט מיותר, הורה השר **להזרים**

כספים למימונו.

בחלקו הראשון של המשפט נכתב כי השר התחייב לממן את הפרויקט אם יתברר שהוא נחוץ.

בחלקו השני של המשפט נכתב כי נמצא שהפרויקט מיותר והשר מימן אותו.

הקשר המוצע בין שני חלקי המשפט הוא קשר של התאמה ("ואמנם" = זה נכון ש..). אשר לא מתאים למשפט, מכיוון שבחלקו הראשון – השר התחייב לממן את הפרויקט אם הוא נחוץ אולם הוא מימן אותו לאחר שנקבע שהוא אינו נחוץ. מכיוון שאין היגיון פנימי במשפט, הרי שהתשובה נפסלת.

תשובה (2): כשהחלה הועדה לבדוק את כדאיות הפרויקט, התחייב השר שמשדרו **לא יאשר את הפרויקט** אם יתברר שאינו **נחוץ**. **למרות זאת** לאחר שהועדה קבעה כי הפרויקט מיותר, הורה השר **על ביצועו**.

בחלקו הראשון של המשפט נכתב כי השר לא יממן את הפרויקט אם הוא מיותר. בחלקו השני של המשפט נכתב כי נמצא שהפרויקט מיותר והשר מימן אותו.

הקשר המוצע בין שני חלקי המשפט הוא קשר של ניגוד ("למרות זאת") אשר מתאים למשפט, מכיוון שהשר אמר כי לא יממן את הפרויקט אם הוא מיותר ולמרות זאת לאחר שנקבע כי הוא מיותר הוא מימן אותו. מכיוון שנוצר היגיון פנימי במשפט, הרי שזו התשובה הנכונה.

תשובה (2).

9. **השאלה:** אמירת שקר נחשבת להתנהגות שלילית ברוב התרבויות. _____ שבהן _____ להיתפש כ _____ הן _____ .

פתרון: נבדוק את התשובה הראשונה ובאמצעותה ננתח את המשפט:

תשובה (1): אמירת שקר נחשבת להתנהגות שלילית ברוב התרבויות. **למרות זאת, הנסיבות שבהן השקר עשוי בכל זאת להיתפש כבלתי לגיטימי הן נסיבות דומות בכל התרבויות.**

בחלקו הראשון של המשפט כתוב שאמירת שקר נחשבת להתנהגות שלילית ברוב התרבויות.

בחלקו השני של המשפט נכתב כי הנסיבות בהן שקר נחשב לא-לגיטימי דומות בכל התרבויות.

הקשר המוצע בין שני חלקי המשפט הוא קשר של ניגוד ("למרות זאת") שאינו מתאים למשפט, היחס הקיים בין שני החלקים הוא יחס של התאמה, ולכן התשובה אינה נכונה.

תשובה (2): אמירת שקר נחשבת להתנהגות שלילית ברוב התרבויות. **מכאן עולה כי התרבויות שבהן אמירת האמת עשויה להיתפש כמקובלת הן תרבויות יוצאות דופן.**

בחלקו הראשון של המשפט כתוב שאמירת שקר נחשבת להתנהגות שלילית ברוב התרבויות.

בחלקו השני של המשפט נכתב כי בתרבויות בהן אמירת האמת נתפשת כלגיטימית הן יוצאות דופן.

הקשר המוצע בין שני חלקי המשפט הוא קשר של סיבה ותוצאה ("מכאן עולה כי"), אולם הוא אינו מתאים למשפט שכן אם ברוב התרבויות אמירת שקר נחשבת להתנהגות שלילית, הרי שלא הגיוני לטעון כי התרבויות בהן אמירת האמת נתפשת כלגיטימית הן יוצאות דופן. מכיוון שלא נוצר היגיון פנימי במשפט, ולכן התשובה אינה נכונה.

תשובה (3): אמירת שקר נחשבת להתנהגות שלילית ברוב התרבויות. **אף על פי כן, התרבויות שבהן אמירת האמת עשויה להיתפש כערך עליון הן רוב תרבויות העולם.**

בחלקו הראשון המשפט כתוב שאמירת שקר נחשבת להתנהגות שלילית ברוב התרבויות. בחלקו השני של המשפט נכתב כי ברוב התרבויות אמירת האמת נחשבת לערך עליון.

הקשר המוצע בין שני חלקי המשפט הוא קשר של ניגוד ("אף על פי כן") שאינו מתאים למשפט. אם ברוב התרבויות אמירת שקר נחשבת להתנהגות שלילית, הרי שאין ניגוד לכך שברוב התרבויות אמירת האמת נחשבת לערך עליון. מכיוון שאין היגיון פנימי במשפט, הרי שהתשובה אינה נכונה.

תשובה (4): אמירת שקר נחשבת להתנהגות שלילית ברוב התרבויות. **בה בעת, הנסיבות שבהן השקר עשוי בכל זאת להיתפש כלגיטימי הן נסיבות תלויות תרבות.**

בחלקו הראשון המשפט כתוב שאמירת שקר נחשבת להתנהגות שלילית ברוב התרבויות. בחלקו השני של המשפט נכתב כי הנסיבות בהן שקר נחשב ללגיטימי תלויות בתרבות.

הקשר המוצע בין שני חלקי המשפט הוא קשר של התאמה ("בה בעת") שמתאים למשפט שלפנינו, שכן הגיוני לטעון כי בזמן שברוב התרבויות אמירת שקר נחשבת להתנהגות שלילית, הנסיבות שבהן שקר נתפס כלגיטימי תלויות תרבות. מכאן שנוצר היגיון פנימי במשפט ולכן זו התשובה הנכונה.

תשובה (4).

10. השאלה: גדי ניקב באוזנו, וכשהגיע למחרת לעבודה גילה שהעגיל החדש מעורר עניין רב. כשתהה על כך באוזני יעל, אמרה לו: "מי שחי באגם שמימיו שקטים, כל אדווה נדמית בעיניו כנחשול".

איזו מן הטענות הבאות משקפת בצורה הנכונה ביותר את כוונתה של יעל?

פתרון: ראשית, נבין מה ניתן להסיק מדבריה של יעל. יעל אומרת לגדי ש"מי שחי באגם שמימיו שקטים, כל אדווה נדמית בעיניו כנחשול". כלומר, יעל טוענת כי במקום שבו שאין הרבה התרחשויות כל התרחשות מעוררת פליאה רבה. יעל אמרה זאת לגדי לאחר שגילה את העניין הרב שנגרם בעבודה כתוצאה מניקוב אוזנו, ומכאן שניתן להסיק כי יעל אשר מדמה את מקום העבודה לאגם שקט, מקום שבו אין התרחשויות רבות, כל התרחשות, גם כאשר היא קטנה (אדווה=גל קטן), כמו ניקוב אוזניים, מעוררת עניין רב.

תשובה (2).

11. השאלה: רותי יצאה לחופשה למשך חודש בלונדון בראשית הסתיו.

- במהלך החופשה צפתה רותי בשלוש הצגות בשבוע לכל היותר.

- בימים בהם ירד גשם, סעדה רותי במסעדה במקום לצפות בהצגה.

- בימים בהם צפתה רותי בהצגה שנכתבה על ידי שייקספיר, היא סעדה במסעדה בתום ההצגה.

הוספתה של איזו מהטענות הבאות תביא לידי מסקנה שאם רותי צפתה במהלך חופשתה בלונדון בהצגה הרי שהיא נכתבה על ידי שייקספיר?

פתרון: נעבור על התשובות המוצעות:

יש טעות בנתוני השאלה

תשובה (1).

12. השאלה: על המערכת המשפטית נכתב: "כלל גדול בידינו שאין מערכת משפטית יכולה להתפרנס מגופו של הדין בלבד. גופה של מערכת המשפט זקוקה הוא לנשמה, ויש הטוענים שאף לנשמה יתרה." על פי הפסקה הכותב סבור שמערכת המשפט צריכה –

פתרון: מהטענה כי המערכת המשפטית אינה יכולה להתפרנס מגופו של הדין בלבד, ניתן להסיק כי היא אינה יכולה להסתמך אך ורק על מה שכתוב בחוקים (מגופו של הדין). בהמשך נכתב כי גופה של מערכת המשפט זקוקה לנשמה, ואף לנשמה יתרה, כלומר, ניתן להסיק כי מערכת המשפט צריכה לעשות שימוש גם במשהו נוסף. השימוש בביטוי "נשמה" מנסה לרמוז שאותו משהו נוסף ככל הנראה קשור לעולם הרגש. נעבור על התשובות המוצעות.

תשובה (1): לנסח חוקים על פי גופו של הדין.

תשובה זו אינה נכונה, שכן לפי המשפט מערכת המשפט אינה יכולה להסתמך (=להתפרנס), אך ורק על הדין, כלומר רק על החוקים.

תשובה (2): להכריע על פי הדין רק במקרים בהם אין צורך בנשמה או בחמלה.

תשובה זו אינה נכונה, שכן ההמלצה בפסקה היא המלצה כללית להתנהלות הראויה למערכת המשפט, ואינה המלצה להתנהגות מערכת המשפט במצבים מסוימים.

תשובה (3): להחמיר עם שופטים אשר שופטים על פי החוק היבש בלבד.

תשובה זו אינה נכונה, שכן לא ניתן לפרש את ההמלצה בפסקה כאילו היא המלצה לשופטים מסוג מסוים.

תשובה (4): לפסוק בחמלה אנושית ולא רק על פי החוק היבש.

זו התשובה הנכונה, שכן ניתן לפרש מהפסקה, כי מערכת המשפט צריכה שלא להסתמך רק על החוק היבש (להתפרנס מגופו של הדין בלבד), אלא גם לפסוק בחמלה אנושית (גופה של ... זקוקה הוא לנשמה, ויש הטוענים שאף לנשמה יתרה).

תשובה (4).

13. השאלה: הכלכלן מילטון פרידמן: "עובדה היסטורית מאלפת ה שהתפתחות הקפיטליזם לוותה בצמצום ניכר בפערים הכלכליים בין הרוב השולט ובין מיעוטים דתיים או אתניים. פרדוקס הוא שפעמים רבות התומכים הקולניים ביותר בשינויים יסודיים בחברה הקפיטליסטית באו דווקא מטעם אותם מיעוטים. אלה שנוטים לייחס לקפיטליזם את הפערים שעדיין קיימים, במקום להכיר בעובדה שבעיקר בזכותו צומצמו הפערים עד מאוד."

איזה מהמשפטים הבאים מתמצת באופן המדויק ביותר את טענתו של פרידמן?

פתרון: לפי הנטען בפסקה, הקפיטליזם הביא לצמצום הפערים בין הרוב השולט וקבוצות המיעוטים, וזהו פרדוקס כי דווקא קבוצות המיעוטים הן אלו שמתנגדות לקפיטליזם, ונוטות לחשוב שהפערים הקיימים, אשר למעשה צומצמו בזכות הקפיטליזם, הם תוצאה של הקפיטליזם.

כעת נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): אמנם הקפיטליזם הביא לידי צמצום הפערים בין קבוצות המיעוט לרוב השולט, אך נזקו רב מתועלתו

התשובה אינה נכונה. הפסקה מתייחסת ליתרונותיו של הקפיטליזם ואינה עוסקת בחסרונותיו. החיסרון אשר מוזכר בפסקה - העובדה כי עוד קיימים פערים – מוזכרת כדעתו של המיעוט, ולא כעובדה.

תשובה (2): אילו היה הרוב השולט מצטרף למחאת המיעוטים, היה אפשר לצמצם עוד יותר את הפערים הכלכליים.

התשובה אינה נכונה. בפסקה לא נטען כלל מה יכול לצמצם את הפערים הקיימים.

תשובה (3): מוזר שדווקא בני קבוצות מיעוט, שיצאו נשכרים מהתפתחות הקפיטליזם, הם שיוצאים נגדו. זו התשובה הנכונה.

תשובה (4): מפתיע שהקפיטליזם היטיב בעיקר עם בני קבוצות מיעוט אף שהכוח שהניע אותו היה הרוב השולט

התשובה אינה נכונה. אין בפסקה התייחסות לכוח שהניע את הקפיטליזם, ועם מי היטיב הקפיטליזם, אלא נטען שזה מוזר שלמרות שהוא היטיב עמן הן עדיין נגדו.

תשובה (3).

14. השאלה: באי מרוחק נוהגים התושבים לאכול בתום הארוחה פרי טרופי ולעשן את עליו של אותו פרי.

לאחרונה יצאו הרשויות באי במסע פרסום, שהוכתר כמוצלח ביותר, כנגד הסכנות הטמונות בעישון.

החוקרת מ.גורי סבורה שזאת הסיבה לכך שרבים מתושבי האי החלו לסבול מרעידות בידיים.

איזה מהנתונים הבאים מסביר את מסקנתה של גורי?

פתרון: לדעתה של גורי, בעקבות מסע הפרסום נגד עישון חלה עליה במספר התושבים שסובלים מרעידות

בידיים. מכאן ניתן להסיק שלדעתה הפסקת העישון היא שהביאה לעלייה במספר התושבים שסובלים

מרעידות בידיים. נעבור על התשובות המוצעות ונחפש נתון התומך במסקנה זו:

תשובה (1): אכילת עלי פירות טרופיים עלולה לגרום לרעידות בידיים

התשובה אינה נכונה, שכן היא אינה מסבירה את מסקנתה של גורי. איננו יודעים מהכתוב בפסקה האם

תושבי האי אכלו את עלי הפירות הטרופיים. בנוסף, לא ידוע האם בעקבות הפסקת העישון תושבי האי החלו

לאכול את העלים. לכן, עדיין לא מובן מדוע לדעתה של גורי הפסקת העישון גרמה לרעידות בידיים.

תשובה (2): אכילה קבועה של פירות טרופיים גורמת לרעידות בידיים

התשובה אינה נכונה, שכן היא אינה מסבירה את מסקנתה של גורי. תושבי האי אכלו פירות טרופיים גם לפני

שהפסיקו לעשן, ולכן סביר שאם אכילתם גורמת לרעידות בידיים הרי שהתושבים היו סובלים מהן גם לפני

שהפסיקו לעשן, כך שהפסקת העישון אינה אמורה להשפיע על כמות הסובלים מרעידות בידיים.

תשובה (3): עישון עלי פירות טרופיים מנטרל השפעות שליליות העשויות להיגרם על ידי אכילת הפרי

זו התשובה הנכונה, שכן היא מסבירה את מסקנתה של גורי. אם עישון העלים מנטרל את השפעתם הרעה

של הפירות עצמם, הרי שיתכן כי העובדה שהתושבים הפסיקו לעשן את העלים גרמה לכך שהם סובלים

יותר מרעידות בידיים, כתוצאה מאכילת הפרות אשר העישון, כעת, כבר אינו מנטרל את השפעתם הרעה.

תשובה (4): עישון עלי הפרי אינו טומן בחובו את אותן סכנות שבעישון עלי טבק ולכן אינו פוגע בבריאות

התשובה אינה נכונה, שכן היא אינה מסבירה את מסקנתה של גורי. אם עישון עלי הפירות אינו מסוכן כמו

עישון טבק, לא ברור מדוע הפסקת העישון גורמת לכך שהתושבים החלו לסבול מרעידות בידיים.

תשובה (3).

15.

השאלה: צליל דיאגטי הוא מונח מעולם הקולנוע אשר בא לתאר צליל שנובע מתוך עולם הסרט. דברי השחקנים או רעשי סביבה, כגון סופת רעמים או צלחת נשברת, הם דוגמה לצלילים דיאגטיים. צלילים לא דיאגטיים לעומתם הם צלילים שנוספו בשלב ההקלטה ואינם נובעים מהסצינה המצולמת, לדוגמה: מוסיקת אווירה או קריינות.

בסרט קולנוע נראית דמות משחקת במשחק מחשב. איזו מהטענות הבאות נכונה?

פתרון: לפי הנאמר בפסקה, צליל דיאגטי הוא צליל שהוא חלק מעלילת הסרט, וצליל שאינו דיאגטי הוא צליל שמוסף לאחר העריכה ואינו חלק מהעלילה.

כעת נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): גם צליל הלחיצה על מתג המחשב וגם הצלילים של משחק המחשב הם דיאגטיים

זו התשובה הנכונה, שכן אם בסרט דמות משחקת במחשב הרי שצליל הלחיצה על המתג, וגם הצלילים של המשחק עצמו, הם צלילים שהם חלק מעלילת הסרט, חלק מהסצנה המצולמת. מכאן שצלילים אלו הם דיאגטיים.

תשובה (2): הצלילים הנשמעים מהמחשב הם דיאגטיים, אך צלילי המשחק אינם דיאגטיים

התשובה אינה נכונה, שכן צלילי המשחק הם חלק מהסצנה המצולמת ומכאן שהם צלילים דיאגטיים.

תשובה (3): המוזיקה הפותחת את משחק המחשב היא דיאגטית, אך הקול המכריז על מנצח המשחק אינו דיאגטי

התשובה אינה נכונה, שכן הקול המכריז על המנצח במשחק המחשב הוא צליל אשר מי שמשחק במשחק אמור לשמוע, ומכאן שהוא צליל אשר הוא חלק מהסצנה המצולמת, כלומר צליל דיאגטי.

תשובה (4): המוזיקה הנשמעת מהמחשב היא דיאגטית רק כל עוד הצופים יכולים לראות את המחשב על המסך

התשובה אינה נכונה, שכן לפי הפסקה התנאי היחיד לכך שצליל ייחשב דיאגטי הוא אם הוא חלק מהסצנה או לא. בפסקה אין כל התייחסות לשאלה האם הצופים רואים או אינם רואים את הגורם לצליל דיאגטי.

תשובה (1).

16. השאלה: בוועד ההורים של בית הספר, המונה שלושה חברים: אוהד, ניר וגדי, מתקבלות ההחלטות לפי הכללים הבאים:

- לא ניתן להימנע מהצבעה.
- כשיש תמימות דעים מתקבלת דעת הכל.
- אם אין תמימות דעים (יש רוב ומיעוט) מתקבלת ההצעה שבעדה הצביע המיעוט.

אוהד הצביע בעד הארכת הטיול השנתי. ניר מתנגד לכך. כיצד עליו להצביע על מנת שדעתו תתקבל?

פתרון: ידוע כי אוהד מעוניין להאריך את הטיול השנתי וניר מתנגד לכך. עלינו למצוא כיצד על ניר להצביע על מנת שהטיול השנתי לא יוארך. מכיוון שלגדי יש שתי אפשרויות: הוא יכול להצביע בעד או נגד הארכת הטיול, נבדוק מה צריך ניר לעשות כאשר גדי מצביע בעד, ומה עליו לעשות כאשר גדי מצביע נגד.

א. כאשר גדי מצביע בעד הארכת הטיול, הרי שיהיו שני קולות בעד הארכת הטיול (גדי ואוהד). לפי הכללים, אם ניר יצביע בעד הארכת הטיול הרי שתהיה תמימות דעים, ולכן תתקבל דעת הכל, כלומר הטיול יוארך.

אם ניר יצביע נגד הארכת הטיול הרי שלא תהיה תמימות דעים, ולכן, לפי הנאמר בפסקה, תתקבל דעת המיעוט, כלומר הטיול לא יוארך.

לסיכום: כאשר גדי מצביע בעד הארכת הטיול הרי ש**ניר צריך להצביע נגד** הארכתו על מנת שהטיול לא יוארך.

ב. כאשר גדי מצביע נגד הארכת הטיול, הרי שיהיה קול אחד בעד הארכתו (אוהד) וקול אחד נגד (גדי). מכאן שאם ניר יצביע בעד הארכת הטיול הרי שלא תהיה תמימות דעים, ולכן, לפי הכללים, תתקבל דעת המיעוט, כלומר הטיול לא יוארך.

גם כאשר ניר יצביע נגד הארכת הטיול לא תהיה תמימות דעים, ולכן תתקבל דעת המיעוט, אלא שבמקרה זה דעת המיעוט היא דעתו של גדי ולכן הטיול כן יוארך.

לסיכום: אם גדי מצביע נגד הארכת הטיול, **ניר צריך להצביע בעד** הארכתו כדי שהוא לא יוארך.

סיכום: מצאנו כי על מנת שדעתו של ניר תתקבל, כלומר הטיול לא יוארך, עליו להצביע הפוך מגדי.

תשובה (3).

17. השאלה: חוקרים מצאו כי כאשר נתבקשו סטודנטים לספרות לנתח במבחן יצירה ספרותית שלא הכירו, סטודנטים שזכרו עובדות רבות על דמויות מיצירות שנלמדו בכיתה, הצליחו יותר מסטודנטים שזכרו רק מעט עובדות. מכך הסיקו החוקרים כי הכרת דמויות ספרותיות רבות מסייעת לנתח יצירות ספרותיות חדשות. עם זאת, קיימת האפשרות כי קיים קשר בין היכולת לזכור פרטים רבים לבין יכולות ניתוח כלליות, אם כן יתכן כי שינון אינפורמציה לפני מבחן שמטרתו לבדוק יכולות ניתוח _____.

איזו מן האפשרויות הבאות משלימה את החסר באופן הטוב ביותר?

פתרון: לפי הנאמר בפסקה, תלמידים שזכרו יותר עובדות הצליחו יותר במבחן, ומכך הסיקו חוקרים כי הכרת דמויות מסייעת לניתוח יצירה. בהמשך נכתב שבניגוד למסקנה זו ייתכן שמי שיכול לזכור פרטים רבים יותר הוא לרוב גם בעל יכולת ניתוח טובה יותר. אם כן, נצפה כי שינון אינפורמציה לפני מבחן שמטרתו לבדוק יכולות ניתוח לא בהכרח תסייע להצלחת המבחן, שכן אם מלכתחילה אין לו יכולת טובה לזכור פרטים רבים הרי שגם יכולת הניתוח שלו תהיה נמוכה יותר, ושינון של פרטים לא ישנה עובדה זו.

תשובה (3).

הבנת הנקרא (שאלות 18-23)

18. **השאלה:** איזו מן הטענות שלהלן עולה מהפסקה הראשונה?

פתרון: נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): תינוק אנושי שוהה ברחם במשך 9 חודשים בעוד גור שימפנזה 18-21 חודשים

התשובה אינה נכונה, שכן בפסקה לא נאמר כמה חודשים שוהה גור שימפנזה ברחם. למעשה נאמר כי מדענים סבורים כי תינוק אנושי צריך לשהות ברחם 18-21 חודשים וזאת על מנת שיגיע לרמת ההתפתחות הנירולוגית והקוגניטיבית של גור שימפנזה.

תשובה (2): ההתפתחות הנירולוגית והקוגניטיבית של תינוק בן יומו נמוכה מזו של גור שימפנזה בן יומו

זו התשובה הנכונה, שכן לפי הנאמר בפסקה תינוק אנושי צריך לשהות ברחם בין 18-21 חודשים כדי שרמת ההתפתחות הנירולוגית והקוגניטיבית שלו תהיה זהה לזו של גור שימפנזה. מכאן שכשתינוק אנושי נולד לאחר רק 9 חודשים ברחם הוא בעל רמת התפתחות ניורולוגית וקוגניטיבית נמוכה מזו של גור שימפנזה.

תשובה (3): לאחרונה פיתחו אנתרופולוגים השערה כי גודל האגן הוא שמגביל את משך ההיריון

התשובה אינה נכונה, שכן בפסקה נכתב "זה מכבר סבורים האנתרופולוגים שגודל האגן הוא שמגביל את משך ההיריון..." (שורה 4) כלומר השערה זו פותחה ממוזמן.

תשובה (4): לאחרונה נתגלה כי המוח הגדול יחסית של יונקים הוא בוודאות אינו הגורם העיקרי למשך ההיריון

התשובה אינה נכונה, שכן הפסקה אינה עוסקת במוח הגדול יחסית של יונקים.

תשובה (2).

19. **השאלה:** מהביטוי "זה מכבר" (שורה 4) משתמע -

פתרון: נקרא את המשפט שבשורה 4 מתחילתו: " זה מכבר סבורים האנתרופולוגים שגודל האגן הוא שמגביל את משך ההיריון אצל בני אדם, מחקר חדש מערער על השערה זו." מכאן שכבר זמן רב אנתרופולוגים סבורים שגודל האגן מגביל את משך ההיריון.

תשובה (1).

20. **השאלה:** על פי הפסקה השנייה, איזו מהאפשרויות הבאות יכולה להתאים לטענותיה של הולי מ' דנסוורת'?

פתרון: לפי הנאמר בפסקה השנייה, דנסוורת' טוענת כי ממדי האגן התפתחו כפי שנחוץ ללידה, ולא ממדיו הם אלה שמגבילים גודל הוולד אלא גורם אחר.

נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): האגן האנושי התפתח כפי הנחוץ ללידה ולכן שהותו של עובר ברחם מוגבלת לתשעה חודשים

תשובה זו אינה נכונה, שכן היא אינה תואמת את טענותיה של דנסוורת'. לפי דנסוורת' לא ממדי האגן הגבילו את משך ההיריון אלא גורם אחר, ואילו מתשובה זו משתמע שגודלו של האגן כן מגביל אותו.

תשובה (2): משך ההיריון הקצר נובע מהרצון לספק לעובר התפתחות קוגניטיבית ומוטורית-עצבית מיטבית

תשובה זו אינה נכונה, שכן היא אינה תואמת את טענותיה של דנסוורת'. בפסקה אין תשובה לשאלה מדוע ההיריון קצר וגם דנסוורת' אינה מספקת תשובה לשאלה זו, היא רק טוענת כי לדעתה לא גודל האגן הוא שמגביל את משך ההיריון.

תשובה (3): נשים בעל אגן רחב יותר יוכלו ללדת תינוקות בשלב התפתחותי-מוטורי גבוה יותר

התשובה אינה נכונה, שכן היא אינה תואמת את טענותיה של דנסוורת'. טענה זו תואמת את התיאוריה המקובלת לפיה אם לאישה היה אגן רחב יותר התינוק היה יכול להיוולד בשלב מאוחר יותר, בשלב בו יגיע

להתפתחות מוטורית וקוגניטיבית גבוהה יותר. עם זאת, לפי הנאמר בפסקה דנסוורת' חושבת שתיאוריה זו אינה נכונה.

תשובה (4): התפתחות האגן כמובן קשורה לצורך בלידה, אך גודלו אינו המשפיע על גודל מוחו של התינוק

זו התשובה הנכונה, שכן היא תואמת את טענותיה של דנסוורת'. כאמור, לדעתה גודל האגן התפתח כראוי ללידה ולא גודלו הוא שמשפיע על גודל הראש של העובר.

תשובה (4).

21. השאלה: איזה מהמשפטים הבאים מתאר באופן הטוב ביותר את תפקידה של הפסקה השלישית בקטע?

פתרון: בפסקה השלישית מוצגת התיאוריה של דנסוורת' ועמיתיה לסיבה לכך שההיריון האנושי קצר מדי, ומשום כך תינוקות אנושיים נולדים כשהם אינם מספיק מפותחים מבחינה נוירולוגית וקוגניטיבית. תיאוריה זו שונה מהתיאוריה המקובלת, לפיה גודל האגן מגביל את גודל העובר, תיאוריה הנקראת "השערת הדילמה המיילדותית". כלומר הפסקה השלישית מציגה חלופית לתיאורית "השערת הדילמה המיילדותית".

תשובה (3).

22. השאלה: על פי הפסקה השלישית, איזה מהמשפטים הבאים אינו משתמע מ"השערת הסף המטבולי"?

פתרון: לפי הפסקה השלישית: "על סמך רעיון המכונה "השערת הסף המטבולי" מעלים החוקרים את ההשערה שלאחר כתשעה חודשים, הדרישות המטבוליות של העובר האנושי קרובות לסף שמעבר לו תתקשה האם לספק את צרכי האנרגיה שלה ושל העובר גם יחד, ואז היא יולדת." (שורות 16-19)

כעת נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): גורם הלידה הוא היכולת הפיסית לקיים את ההיריון ולא היכולת לעבור לידה

התשובה אינה נכונה, שכן היא משתמעת מ"השערת הסף המטבולי". לפי השערה זו משך ההיריון תלוי ביכולת לספק את הצרכים האנרגטיים של האם ושל העובר, כלומר תלוי ביכולת לקיים היריון, ולא לגודל האגן, כלומר ליכולת לעבור לידה.

תשובה (2): חציית הסף הייתה מסכנת את חיי האם ובשל כך בשלב מסוים גם את חיי העובר

התשובה אינה נכונה, שכן היא משתמעת מ"השערת הסף המטבולי". לפי השערה זו ההיריון נמשך רק כל עוד האם יכולה לספק את הצורך האנרגטי שלה ושל העובר. כלומר, אילו ההיריון היה נמשך היא לא הייתה יכולה לספק את האנרגיה הדרושה לקיומה וגם לקיום העובר, ולכן אם ההיריון היה ממשיך הוא היה כרוך בסכנה לחייה וכפעול יוצא גם לחיי העובר.

תשובה (3): חציית הסף יכולה לסכן את חיי התינוק, אך אינה מהווה סכנה לחיי האם

זו התשובה הנכונה, שכן היא אינה משתמעת מ"השערת הסף המטבולי". בפסקה נכתב כי האם אינה יכולה לשאת עובר ברחם מעבר לתשעה חודשים מכיוון שהיא אינה יכולה לספק את האנרגיה הדרושה על מנת לחיות גם עבורה וגם עבור העובר. מכאן שחציית הסף עלולה לסכן את חיי העובר וגם את חיי האם.

תשובה (4): הנקה גוזלת כמות אנרגיה פחותה מגוף האם מאשר נשיאת העובר

התשובה אינה נכונה, שכן היא משתמעת מ"השערת הסף המטבולי". לאחר הלידה האם מניקה את תינוקה על מנת לספק לו את הצרכים האנרגטיים לו הוא זקוק כדי לחיות. מצד שני, היא אינה יכולה להמשיך להחזיק אותו ברחם משום שעלות האנרגיה לה הוא זקוק ברחם גדולה מדי בשביל שהיא תוכל לספק אותה. מכאן שכמות האנרגיה שגוזלת הנקה נמוכה מעלות האנרגיה שבנשיאת העובר.

תשובה (3).

23.

השאלה: איזה מהמשפטים הבאים מסביר בצורה הנכונה ביותר את דעתה של קארן רוזנברג כפי שמובאת בפסקה הרביעית?

פתרון: לפי קארן רוזנברג, גם ההשערה כי גודל האגן משפיע על גודל העובר, וגם ההשערה כי סף מטבולי מסוים מגביל את גודל העובר, נכונות. בנוסף לכך היא מציעה כיוון נכון יותר: הלידה המוקדמת של התינוק מקנה יתרון מכיוון שכך יכול התינוק לקלוט את כל התוכן התרבותי שמעמיסים עליו.

כעת נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): היא תומכת ברעיון שהגתה עוד בשנות ה-60 כי יצורים תבוניים מציגים התפתחות קוגניטיבית מיטבית כשהם מחוץ לרחם

התשובה אינה נכונה, שכן לדעתה של רוזנברג הלידה המוקדמת מקנה יתרון בהתפתחות קוגניטיבית בקרב חיות תרבותיות בלבד.

תשובה (2): היא אינה מסכימה ש"השערת הסף המטבולי" היא הגורם העיקרי למשך השהות ברחם, אך גם אינה שוללת את הרעיון של קיומה של נקודה מטאבולית בה כדאי ללדת

התשובה אינה נכונה, שכן רוזנברג אינה מדברת על גורם מרכזי לגודל העובר אלא טוענת כי ישנם מספר גורמים וביניהם "השערת הסף המטבולי".

תשובה (3): היא אינה שוללת קיומו של גבול אנרגטי כמו גם קשר בין מבנה האגן לתהליך הלידה, אך תומכת יותר ברעיון ההתפתחות הקוגניטיבית של התינוק מחוץ לרחם. זו התשובה הנכונה.

תשובה (4): היא סבורה שהאגן שפיתחנו אינו פשרה בין הליכה על שתיים לבין לידה

התשובה אינה נכונה, שכן לפי רוזנברג יש אמת בטענה שהליכה על שתיים מגבילה את גודל האגן ולכן גם את גודל העובר. לפי הנאמר בפסקה: "...אין משמעות הדבר שהאגן שפיתחנו אינו פשרה בין הליכה על שתיים לבין לידה." (שורות 21-22)

תשובה (3).